

de wereld van de ondernemer

Examinering van keuzedelen

**Ondernemend gedrag
Oriëntatie op ondernemerschap
Ondernemerschap
Inspelen op innovaties**

14 december 2016

Agenda

- De keuzedelen rond ondernemend gedrag en ondernemerschap
- De inhoud van de keuzedelen
 - Het kwalificatiedossier
 - Opzet en inhoud van de methode
- Docentenhandleiding
- Examinering
- Vragen en opmerkingen

Even voorstellen

Gerard Aaftink

Wat ons drijft

Onze missie

“Wij willen zoveel mogelijk mensen laten proeven van ondernemerschap.”

Het ontwikkelen van ondernemerschap

- Een actieve houding.
- Verantwoordelijkheid nemen.
- Kansen zien, kansen benutten.
- Resultaat halen.
- Persoonlijke ontplooiing.
- Plezier!

Ondernemend onderwijs

Kenmerken ondernemend onderwijs:

- Buitenwereld erbij betrekken
- Toegevoegde waarde
- Student aan het stuur

Het didactisch model van ondernemerschap

De kern van Ondernemen

Proeven van Ondernemerschap

Ondernemend gedrag

Onze uitgangspunten

- Ondernemen en ondernemend gedrag gaan uit van het “doen”. Daarom laten we studenten zoveel mogelijk doen: vragen en opdrachten.
- Waar nodig bieden we onderbouwende kennis en theorie aan.
- We sluiten zo veel mogelijk aan op de praktijk. De student zet de zelfde stappen als een startende ondernemer doet.

Ondernemend gedrag

De inhoud van het KD

D1-K1: Toont ondernemend gedrag voor innovatie in beroepsuitoefening en werkomgeving

- D1-K1-W1: Onderzoekt zichzelf, zijn (werk)omgeving en verbetermogelijkheden
- D1-K1-W2: Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie
- D1-K1-W3: Neemt initiatieven in en voor zijn werk

De opzet van de methode

De methode bestaat uit:

- een gedeelte met theorie (120 SBU)
- praktijkopdrachten (120 SBU),
- een ondernemend project (120 SBU).

Het theoriedeel kan naar wens worden aangevuld met:

- de praktijkopdrachten
óf
- een ondernemend project.

Gedrag/houding ondernemende medewerker	Benodigde kennis/vaardigheden	Hfd-stuk
Professionele houding*	Vakkennis en beroepsvaardigheden*	1
Open staan voor nieuwe informatie, ontwikkelingen en signalen; meedenken, kennis delen.	Formele en informele organisatie kennen, organisatiesensitiviteit	2
Ideeën uitwerken voor verandering en/of innovatie.	Creativiteit, innovatie	3
Meedenken over het beter functioneren van zichzelf én van zijn (directe) omgeving.	Reflectie, zelfonderzoek	4
Met anderen overleggen.	Communicatie	5
Samenwerking stimuleren.	Samenwerken	6
Activiteiten ondernemen om draagvlak voor veranderingen en nieuwe ideeën te verkrijgen.	Argumenteren, discussiëren	7
Neemt verantwoordelijkheid, onderzoekt hoe de (werk)omgeving in elkaar zit, welke normen en waarden zijn er.	Ethisch en integer handelen	8

Docentenhandleiding

- Antwoordmodellen theorie (deel I)
- Lesprogramma en urentabel
- Examenplan Keuzedeel Ondernemend Gedrag
- Examenopdracht Creativiteit (deel I)
- Handleiding docent Ondernemend Project met beoordelingsmodellen (deel II)
- Beoordelingsmodel Praktijkopdrachten (in boek) deel III

Examenplan Ondernemend Gedrag

D1-K1: Toont ondernemend gedrag voor innovatie in beroepsuitoefening en werkomgeving		
Examen	Werkproces	Weging in eincijfer kerntaak D1-K1
(OPTIONEEL) Schriftelijk examen theorie Ondernemend Gedrag Deel A	D1-K1-W1: Onderzoekt zichzelf, zijn (werk)omgeving en verbetermogelijkheden D1-K1-W2: Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie D1-K1-W3: Neemt initiatieven in en voor zijn werk	1
(OPTIONEEL) Examen Creativiteit	D1-K1-W2: Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie	0,3
Examen Praktijkopdrachten Deel B of* Beoordeling Eindresultaat, Presentatie, Persoonlijk Verslag Deel C	D1-K1-W1: Onderzoekt zichzelf, zijn (werk)omgeving en verbetermogelijkheden D1-K1-W2: Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie D1-K1-W3: Neemt initiatieven in en voor zijn werk	1

Examen Ondernemend Gedrag

Vorm van het examen:

- PvB
- presentatie voor twee assessoren
- 20 minuten voorbereiding + 10 minuten uitvoering + 10 minuten vragen beantwoorden
- praktijkopdrachten mogen als input gebruikt worden
- Waardering O-V-G

Inhoud van het examen:

- Instructie student
- Beoordelingsformulier
- Instructie assessor

Oriëntatie op ondernemerschap

De inhoud van het KD

D1-K1: Oriënteert zich op het ondernemerschap

- Oriënteert zich op het starten van een onderneming.
- Oriënteert zich op het runnen van een onderneming.
- Besluit of ondernemen (als toekomstperspectief) bij hem past.

De opzet van de methode

Oriëntatie op ondernemerschap

Kernwoorden:

**basiskennis, begeleiding,
beginnend beroepsbeoefenaar,
inzicht, beargumenteerde keuze**

De opzet van de methode, 2

A. Introductie in ondernemerschap

Gedrag/ houding	(Basis)Kennis/ vaardigheden	Hfd-stuk
	Zelfstandig ondernemerschap	1
Met anderen overleggen over (sterke, zwakke punten) idee, gesprekstechnieken	Netwerken	2

De opzet van de methode, 3

B. Een eerste verkenning

Idee ontwikkelen	Idee	3
Idee vermarkten, marktstrategie ontwikkelen	Klant, doelgroep bepalen, marktonderzoek	4
	Aanbod, verdienmodellen, prijs	5
	Marketing(strategie)	6
Slagingskans inschatten	Investeringen en exploitatie, financieringsmogelijkheden	7
	Formele zaken: rechtsvorm, vergunningen, verzekeringen	8
Presenteren	Ondernemingsplan	9

De opzet van de methode, 4

C. Je bedrijf voeren

Samenwerken?, verzamelen financiële gegevens	Commerciële samenwerking, financiële administratie	10
Klanten krijgen, houden, creativiteit, social media commercieel inzetten	Promotie,	11
Commercieel, bedrijfsmatig inzicht, sociaal-econ. gegevens interpreteren	Ontwikkelingen in de markt, DESTEP, concurrentie-analyse, SWOT	12

De opzet van de methode, 5

D. Afronding

**Feedback vragen,
reflecteren, persoonlijke
ontwikkelpunten,
besluitvorming**

Ondernemerscompetenties, feedback,
sterke en zwakke punten, besluit

13

Docentenhandleiding

Proeven van Ondernemerschap

- Antwoordmodellen
- Lesprogramma en urentabel
- Verantwoording
- De Wereld van de Ondernemer
- Keuzedeel Oriëntatie op ondernemerschap

Examenplan

Proeven van Ondernemerschap

D1-K1: Oriënteert zich op het ondernemerschap

Examen	Werkproces	Vorm	Weging in eindcijfer kerntaak D1-K1
Examen Oriëntatie op Ondernemerschap	<p>1. Oriënteert zich op het starten van een onderneming.</p> <p>2. Oriënteert zich op het runnen van een onderneming.</p> <p>3. Besluit of ondernemen (als toekomstperspectief) bij hem past.</p>	PvB (presentatie)	1

Examen

Proeven van Ondernemerschap

Vorm van het examen:

- PvB
- presentatie voor twee assessoren
- 45 minuten voorbereiding + 15 minuten uitvoering + 10 minuten vragen beantwoorden
- Examenportfolio wordt als input gebruikt
- Waardering O-V-G of 4-6-8

Inhoud van het examen:

- Instructie student
- Beoordelingsformulier
- Instructie assessor

Ondernemerschap MBO

De inhoud van het KD

D1-K1: Start en/of runt een zzp-onderneming

- (1) Bepaalt het (toekomst)beeld van de onderneming.
- (2) Geeft de zzp-onderneming/eenmanszaak vorm.
- (3) Regelt het financiële gedeelte (van het opstarten) van de onderneming.
- (4) Bewaakt, registreert en verantwoordt de financiële situatie.
- (5) Presenteert en promoot de onderneming.
- (6) Koopt in voor de onderneming (producten en/of diensten).
- (7) Verwerft opdrachten/bindt klanten.

De opzet van de methode

Ondernemerschap

Kernwoorden:

niveau 3/4,
zelfsturend,
eindverantwoordelijkheid

De opzet van de methode 2

A. Introductie in ondernemerschap

B. Beeldvorming

C. Vorm geven aan je bedrijf

D. Financiën

E. Administratie en beheer

F. Presentatie en promotie

G. Inkoop

H. Verkoop

Docentenhandleiding

- Antwoordmodel De Kern van Ondernemen
- Presentatie bij hoofdstuk 1 De wereld van de ondernemer
- Lesprogramma en urentabel
- Examenplan Keuzedeel Ondernemerschap MBO
- Verantwoording De Kern van Ondernemen
- De Wereld van de Ondernemer

Examenplan

Naam examen-eenheden	Vorm van de examen-eenheid	Examenport-folio* / hfdst. boek	Werk-proces	We-ging	Waarde-rings-schaal	Perio-de
SWOT – analyse (OPTIONEEL)	Productbeoordeling	Deel A en B / Hfdst. 1 t/m 6	D1-K1-W1	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	1
Ondernemingsplan/ Management-presentatie	PvB	Deel A, B, C en D / Hfdst. 1 t/m 13	D1-K1-W1	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	1
			D1-K1-W2	1		
			D1-K1-W3	1		
Toets Financiële administratie	Schriftelijke toets	Hfdst. 14	D1-K1-W4	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	1
Promotieplan	Productbeoordeling	Deel A, B, C en D / Hfdst. 15	D1-K1-W5	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	2
Inkoopplan	Productbeoordeling	Deel A, B, C en D / Hfdst. 16	D1-K1-W6	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	2
Verkooppitch	PvB (mondeling)	Deel A, B, C en D / Hfdst. 17, 18	D1-K1-W7	1	O/V/G of 4 – 6 - 8	2

Examen De kern van Ondernemen

Examen SWOT-analyse – optioneel

- Wp. 1

Vorm van het examen:

- PvB - productbeoordeling – SWOT-analyse
- Tijdsduur 1 uur
- Examenportfolio wordt als input gebruikt
- Waardering O-V-G of 4-6-8

Inhoud van het examen:

- Instructie student
- Werkwijze en opdrachten
- Beoordelingsformulier
- Instructie beoordelaar

Examen De kern van Ondernemen

Examen Ondernemingsplan

- Wp. 1, 2, 3

Vorm van het examen:

- PvB productbeoordeling – ondernemingsplan
- Tijdsduur 3 uur
- Examenportfolio wordt als input gebruikt
- Waardering O-V-G of 4-6-8

Inhoud van het examen:

- 1. Instructie student
- 2. Werkwijze en opdrachten
- 3. Beoordeling
 - 3.1 Scoreformulier
 - 3.2 Beoordelingsformulier
- 4. Instructie assessor
 - 4.1 Procedure voor de beoordeling

Examen De kern van Ondernemen

Examen Financieel-administratief beheer

- Wp. 4

Vorm van het examen:

- Schriftelijk examen
- Tijdsduur 45 minuten
- Waardering cijfer (10-puntsschaal) of O-V-G

Inhoud van het examen:

- 15 multiple choice-vragen

Examen De kern van Ondernemen

Examen Promotieplan/Verkoopplan

- Wp. 5/6

Vorm van het examen:

- PvB - productbeoordeling
- Tijdsduur 60 minuten
- Portfolio wordt gebruikt als input voor de opdrachten
- Waardering O-V-G of 4-6-8

Inhoud van het examen:

- Instructie student
- Werkwijze en opdrachten
- Beoordelingsformulier
- Instructie beoordelaar

Examen De kern van Ondernemen

Examen Verkooppitch

- Wp. 7

Vorm van het examen:

- PvB – verkooppitch voor 2 assessoren (+?)
- Tijdsduur 30 minuten voorbereiden, 5 minuten pitchen
- Portfolio wordt gebruikt als input voor de opdrachten

Inhoud van het examen:

- Instructie student
- Beoordelingsformulier
- Instructie beoordelaar

Inspelen op innovaties

De inhoud van het KD

Keuzedeel Inspelen op innovaties MBO niveau 3, 4

- D1-K1: Speelt in op innovatie en veranderingen binnen de branche
- D1-K1-W1: Reflecteert op het eigen beroepsmatig handelen in het kader van innovatie

De opzet van de methode, 1

A Innovatie

1. Het begrip innovatie
2. Technologie en maatschappelijke verandering
3. Innovatie op bedrijfsniveau
4. Veranderingen in beeld: DESTEP

De opzet van de methode, 2

B Inspelen op innovatie en veranderingen

5. SWOT-analyse
6. Reflectie en zelfonderzoek
7. Samenwerken en feedback
8. Netwerken

De opzet van de methode, 3

C **Praktijkopdrachten**

Docentenhandleiding Inspelen op Innovaties

- Antwoordmodellen
- Lesprogramma en urentabel
- Verantwoording
- De Wereld van de Ondernemer
- Beschrijving keuzedeel Inspelen op Innovaties 3 en 4

Examenplan

Inspelen op Innovaties

D1-K1: Speelt in op innovatie en verandering binnen de branche		
Examen	Werkproces	Weging in eindcijfer kerntaak D1-K1
(OPTIONEEL) Schriftelijk examen theorie	D1-K1-W1: Reflecteert op het eigen beroepsmatig handelen in het kader van innovatie.	1
Examen Praktijkopdrachten	D1-K1-W1: Reflecteert op het eigen beroepsmatig handelen in het kader van innovatie.	1

Vragen en informatie:

De Wereld van de Ondernemer

0346 215630

06 10618646

info@dwvdo.nl

www.dwvdo.nl

De opzet van de methode, 3

A. Introductie in ondernemerschap

Reflectievaardigheden

Zelfstandig ondernemerschap

1

De opzet van de methode, 4

B. Beeldvorming

Kansen vertalen in een mogelijk succesvolle onderneming	Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, missie en visie	2
	Product	3
Marktgegevens vertalen	Doelgroep, doelgroepanalyse, (markt)onderzoek en Onderzoeksmethoden	4
Commercieel-economische gegevens t.b.v een onderneming interpreteren, marktgegevens vertalen, SWOT-analyse	Concurrentieanalyse, politieke, juridische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen m.b.t. ondernemen (DESTEP)	5
Gesprekstechnieken, ideeën mondeling of schriftelijk presenteren	Netwerken	6

De opzet van de methode, 5

C. Vorm geven aan je bedrijf

Verkoopprijs bepalen	Verdienmodellen, prijsbepaling	7
Marktgegevens vertalen, bedrijfsmatig handelen	Marketingmix, marketingstrategieën	8
Bedrijfsmatig handelen	E-commerce voor commerciële doeleinden, locatie en bedrijfshuisvesting	9
Juridische en financiële keuzes over o.a. de ondernemingsvorm, vergunningen, (commerciële) samenwerking en/of (externe) deskundigheid	Rechtsvormen, wet- en regelgeving, belastingwetgeving, verzekeringen, vergunningen, arbo-beleid (arbozorg)	10

De opzet van de methode, 6

D. Financiën

Financieringsplan, investeringsbegroting, kosten-/batenanalyse maken	Financiële basisbegrippen	12
Budgetverschillen berekenen, financieringsplan, investeringsbegroting, kosten-/batenanalyse maken	Interne en externe financieringsvormen, financieel plan	13

De opzet van de methode, 7

E. Administratie en beheer

Offertes/prijsaanbod maken

(Omzet)Belastingwetgeving, betalings- en/of leveringsvoorwaarden, offertes/prijsaanbod, administratie

14

De opzet van de methode, 8

F. Presentatie en promotie

Promoot product/bedrijf/zichzelf

Promotie, social media, communicatiestrategieën

15

De opzet van de methode, 9

G. Inkoop

Maakt weloverwogen keuze voor leveranciers

Inkoop, (inkoop)contracten/verbintenissen, betalings- en/of leveringsvoorwaarden, relevante (commerciële) samenwerkingsvormen

16

De opzet van de methode, 10

H. Verkoop

Gesprekstechnieken, onderhandelingstechnieken, verwerven van opdrachten en/of klanten, offreren	Verkoop, onderhandelen, klantenbinding	17
Financiële kengetallen analyseren, financiële gegevens doorrekenen	Salesfunnel	18